

แนวคิดเรื่องที่มาของสังคม

ทฤษฎีสัญญาสังคม (Social Contract Theories of Society) ให้ความสำคัญกับสภาพธรรมชาติ (State of Nature) โดยนักทฤษฎีสัญญาสังคมมีความเชื่อว่า มนุษย์แต่เดิมไม่ได้รวมกันอยู่เป็นสังคม เช่นในปัจจุบัน แต่ออาศัยอยู่ตามสภาพธรรมชาติ และเนื่องจากความยุ่งยากสับสน การเพิ่มจำนวนประชากรมากขึ้น และอาชญากรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์คิดค้นขึ้น ทำให้มนุษย์ต้องละทิ้งจากสภาพความเป็นอยู่ตามธรรมชาติ และสัญญาที่เกิดขึ้นทำด้วยความสมัครใจระหว่างสมาชิกในสังคมว่าจะอยู่ร่วมกัน และช่วยเหลือกันเพื่อรับความคุ้มครองและประโยชน์สุขเป็นสิ่งตอบแทน นักทฤษฎีสัญญาสังคมที่สำคัญ ได้แก่ Thomas Hobbes, John Locke และ Jean Jacques Rousseau แต่ละคนมีแนวคิดที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

Thomas Hobbes (1588-1679)

เป็นนักปรัชญาชาวอังกฤษ เกิดในช่วง ค.ศ. 1588 มีแนวคิดพื้นฐานว่า ก่อนที่มนุษย์จะมาอยู่ร่วมกันในสังคม มนุษย์ได้อาศัยอยู่ตามสภาพธรรมชาติที่ปราศจากกฎแบบของการปกครอง ไม่มีรัฐบาล ไม่มีกฎหมาย แต่เป็นสังคมที่มีความยุติธรรม Hobbes เชื่อว่า มนุษย์ตามธรรมชาติมีความต้องการมากกว่าเหตุผล และใช้พลังกำลังเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อควบคุมสิทธิของตนตามธรรมชาติ สภาพสังคม

จึงมีแต่ความโนดร้ายทารุณ เอารัดเอาเบรียบกัน เพื่อแก้ไขปัญหา
ดังกล่าว มนุษย์จึงทำสัญญาที่จะมาอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เพื่อรับการพิทักษ์รักษา

John Locke (1632-1704)

นักคิดชาวอังกฤษ เกิดในช่วง ค.ศ. 1632 มีความเชื่อในเรื่องสภาพธรรมชาติเช่นเดียวกับ Hobbes แต่มีความคิดแตกต่างออกไปว่า สภาพตามธรรมชาติเต็มไปด้วยสันติสุข เมตตาธรรม และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน Locke เชื่อว่าสภาพธรรมชาติไม่ได้ขาดกฎหมาย เพราะมนุษย์ยังคงอาศัยอยู่ใต้กฎธรรมชาติ (Law of Nature) และสิทธิที่มีอยู่ก็เป็นสิทธิตามธรรมชาติ (Nature Right) ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงสืบเนื่องมาจากการสับสนในการตีความหมายเกี่ยวกับกฎธรรมชาติ และความยุ่งยากในการควบคุม จนทำให้มนุษย์ตกลงกันเพื่อทำสัญญาที่จะอาศัยอยู่ในสังคมเพื่อความสงบสุข

Jean Jacques Rousseau (1712-1778)

นักคิดชาวฝรั่งเศส เกิดใน ค.ศ. 1712 มีความคิดโดยสรุปว่า สภาพธรรมชาติเต็มไปด้วยความสุขสงบ มนุษย์มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและมีความสุขมากสบายนั้น แต่ปัจจัยสำคัญ 2 ประการที่ทำให้มนุษย์ต้องมาอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เกิดจากภาระที่มีสังคมมีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น มีรายธรรมหรือความเจริญมากขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 ประการนี้เองที่นำมาซึ่งความชั่วร้ายและเป็นสิ่งที่บีบ

บังคับให้มนุษย์ต้องลงทะเบียนอุดมสมบูรณ์ และทำสัญญาสัมคม
ขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันทฤษฎีสัญญาสัมคมไม่ได้รับความนิยมแล้ว เพราะมีจุดบกพร่องหลายประการ ได้แก่

- แนวคิดเรื่องสภาพธรรมชาติไม่สามารถพิสูจน์ได้ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และขัดแย้งกันเอง กล่าวคือ ในเมื่อเชื่อว่ามนุษย์ในสมัยโบราณเป็นพากที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกันเลย เพราะเหตุใดจึงเกิดแนวความคิดในการทำสัญญาที่จะอยู่ด้วยกัน ด้วยความสมัครใจได้
- ทฤษฎีนี้ไม่ได้กล่าวในรายละเอียดของสภาพธรรมชาติ และประวัติความเป็นมาของสังคม ทำให้ขาดเหตุผลในด้านมุลเหตุจุงใจ (Motivation) ที่ทำให้มนุษย์ต้องมาอยู่ร่วมกัน
- การอธิบายว่า “มนุษย์” กับ “สังคม” เป็นสิ่งที่อยู่คนละส่วนกัน สามารถแยกออกจากกันได้ เป็นสิ่งที่ขัดกับลักษณะทางชีวภาพของมนุษย์ และแนวคิดพื้นฐานทางสังคมวิทยาที่ว่า มนุษย์ต้องผ่านกระบวนการขัดแย้งและถ่ายทอดระเบียบทางสังคม ผ่านสถาบันทางสังคมต่าง ๆ จึงจะสามารถเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ ได้